

Forskningsintegritet og etik 2018

Ph.d.-kursus , Graduate School Arts, Aarhus Universitet

Kursusledere:

Morten Dige og Jette Kofoed

Tid og sted:

Aarhus Universitet, Campus Aarhus 13.-14. juni 2018 og Campus Emdrup på en endnu ikke fastsat dag i august 2018. Kursusledere og de kursister, der ønsker at deltage i workshoppen i august på Campus Emdrup, fastsætter datoen i fællesskab.

Tilmelding:

Tilmelding sker via <https://auws.au.dk/forskningsintegritetoetik2018>

Ved tilmelding vil du blive bedt om at angive, hvorvidt du ønsker at tilmelde dig kursusdag 1 og 2 (1,5 ECTS) eller alle tre kursusdage (2,5 ECTS).

Deadlines:

31. marts: Frist for tilmelding

10. april: Frist for indlevering af 1 sides projektbeskrivelse. Heri skitseres den ph.d.-studerendes forskningsprojekt, ligesom det kort angives, hvorvidt en etisk problematik trænger sig på i projektet. Hvis man tilmelder sig kursusdag 3, indsendes yderligere 1-2 siders udkast til afhandlingsrelevant tekst, hvori redegøres for de aktuelle etiske overvejelser og hvordan de kunne skrives ind i afhandlingen. Disse rundsendes til alle deltagere og indgår i alles forberedelse.

august: Frist for indlevering af 5-10 siders kapiteludkast (til dag 3) fastsættes snarest af kursuslederne.

Projektbeskrivelser til kursusdag 1 og kursusdag 2 samt udkast til afhandlingsrelevant tekst til kursusdag 3 (workshop) sendes til ph.d.-int.arts@au.dk

ECTS:

Det samlede kursus udløser 2,5 ECTS. Det er muligt kun at tage kursets to første dage, dette udløser 1,5 ECTS.

Formål

1. At give en introduktion til de basale dimensioner af god humanvidenskabelig praksis, forskningsintegritet og etik, sådan som disse er formuleret i centrale dokumenter og retningslinjer, og som der kræves redegørelse for i forskningsansøgninger (fx EU's ramme forskningsprogrammer).
2. At bibringe de ph.d.-studerende forståelser af de samfundsmæssige og politiske baggrunde for forskellige videnskabelige praksisser og deres etiske udfordringer.
3. At give de ph.d.-studerende værktøjer til selvstændigt at reflektere over og diskutere etiske og forskningspraktiske dimensioner af deres arbejde samt de bredere forskningsfelter, disse er indlejret i.
4. At skrive tekst til de ph.d.-studerendes egne afhandlinger om etik og forskningsintegritet på måder, som er relevante for den enkelte.

Kurset tilbyder således

- Indsigt i gældende krav og forventninger til såkaldt god videnskabelig praksis og forskningsintegritet, som det er formuleret i en række centrale dokumenter, herunder også det danske Code of Conduct for Research Integrity.
- Et fælles refleksionsrum for disse krav og forventninger, samt deres implikationer for egne forskningsprojekter.
- Rammer for at formulere tekst (indledning, metode, eller regulært etik afsnit) om den enkeltes egne refleksioner af dette. Denne tekst kan efter den ph.d.-studerendes egen vurdering indgå i afhandlingen.

Baggrund for kurset

Kurset bliver relevant i en tid, hvor der generelt er øget fokus på forskningsintegritet, som er det begreb der tages i anvendelse i det stigende antal dokumenter, der vedrører etik og sikring af gode forskningspraksisser. Konkret kommer det blandt andet til udtryk i krav til redegørelse for forskningsintegritet i ansøgninger, og i det første fælles nationale *Code of Conduct*, som forventes omsat på universiteterne i form af lokale politikker og praksisser. I dette danske *Code of Conduct* formuleres det således: "To ensure high quality research we must ensure that research is trustworthy by respecting the principles of research integrity. At the same time we must respect the basic principle of freedom of research" (p. 3). Og videre: "Honesty, transparency, and accountability should have a solid presence in all phases of the research process, a failure to respect these basic principles jeopardizes the integrity of research to an extent that may threaten the freedom of research" (p. 3). Som det fremgår, så involverer spørgsmålet om etik og forskningsintegritet, at der både er overordnede principper for forskningen som overholdes, og at disse principper gøres relevante og sikres integreret og foldet ud i forhold til det enkelte projekt og den enkelte fagdisciplins rammer og traditioner.

God humanvidenskabelig forskning adresserer eksplicit forskningsintegritet og etik. Det handler om en lang række forhold i humanvidenskabelig forskning. Nogle discipliner implicerer tæt kontakt til menneskelig hverdagspraksis, hvor informeret samtykke, tilsagn om deltagelse, omgang med udsatte grupper etc. må

tages i betragtning. I andre discipliner træder andre områder i forgrunden, det kunne fx være spørgsmålet om hvordan man sikrer analysernes validitet, og hvordan forskningsresultater kan bringes videre ud i verden. Bredt på tværs af discipliner bliver forskningsintegritet til spørgsmål om forskerpositionering både i forhold til de grupper man studerer, de tekster man analyserer, og måderne hvorpå forskningen bringes i spil politisk og organisatorisk. Men spørgsmålet om god humanvidenskabelig forskning og forskningsintegritet handler ikke kun om udfordringer i de forskellige genstandsfelter, men også om hvilken faglig etos vi retter os efter.

Med sammensætningen af oplægsholdere rejser vi etik-problematikken og spørgsmålet om forskningsintegritet som noget, der vedrører alle humanistiske fag. Her bliver det muligt for de ph.d.-studerende at præcisere, hvori de etiske og forskningsintegritets-relaterede problematikker viser sig i deres afhandlinger og inden for deres forskningsfelter. Etiske problematikker i det humanistiske felt er lige så heterogene som de humanistiske fag er i sig selv. Der er fx ingen tvivl om, at en etisk problematik i studiet af litterære tekster, eller 1800-tals kilder om medborgerskab præsenterer sig anderledes end en etisk problematik i studiet af børn med ADHD diagnoser, eller i studier af krig i Uganda. Med et kursus om etik og forskningsintegritet på tværs af humanvidenskabelige discipliner bliver det muligt at få øje på både de forskellige fags særlige problematikker og forhåbentlig også at identificere fælles problematikker, som er særlige for det humanvidenskabelige felt, i sammenligning med fx sundhedsvidenskab eller økonomi.

Kurset bereder vejen for sikring af højt kvalificeret etisk arbejde og forskningsintegritet blandt de yngste af fakultetets forskere med afsæt i de nye nationale standarder, og med respekt for de forskellige fagdiscipliner og de enkeltes forskningsprojekter. At forholde sig til disse spørgsmål er at opøve dyder og holdninger og overholde forskningsetiske principper, men det er også et spørgsmål om at gennemtænke princippernes indlejring i og betydning for hvert enkelt konkret forskningsproces og at tænke dem sammen med de forskellige fags særlige traditioner og fagenes og universitetets særlige rolle i samfundet.

Forventninger til deltagelse

Deltagerne forventes at læse udsendt materiale inden kursusstart, at sætte gang i en refleksion over hvilke etiske dimensioner, der er aktuelle i egen forskningspraksis, at reflektere over egen forskningsintegritet, og at starte på en formulering af disse på skrift (som forberedelse af kursets anden del). Derudover forventes deltagerne at skrive teksten videre imellem første og anden kursusgang, samt at deltage aktivt i diskussioner og refleksioner på kurset. Deltagelse i det samlede kursus forventes, men det er muligt kun at afvikle kursets første del.

Før kursusdag 1 og 2: der udarbejdes en projektbeskrivelse på 1 side. Heri skitseres den ph.d.-studerendes forskningsprojekt, ligesom det kort angives, hvorvidt en problematik vedrørende forskningsintegritet og etik trænger sig på i projektet. Skitserne tjener som grundlag for oplægsholdernes forberedelse, og rundsendes til alle kursusdeltagere for at skabe mulighed for også at anvende deltagerens konkrete udfordringer som basis for diskussionen.

Til 3. kursusdag produceres

5-10 siders refleksionspapir som uddyber og reflekterer de enkelte projekters etiske udfordringer og sikring af konkret forskningsintegritet og kobler disse til oplæg og diskussioner. Deltagerne læser gruppevis hinandens tekster og giver struktureret feedback baseret på forfatterens læsevejledning og fokuspunkter.

Der opnås dermed tillige rum for grundige og fokuserede fælles refleksioner og diskussioner om metodologiske og forskningsetiske spørgsmål

Denne tekst kan efter den ph.d.-studerendes egen vurdering indgå i afhandlingen.

Omfang: 3 dage

De to første dage baseres primær på oplæg og cases præsenteret af forskere fra udvalgte humanvidenskabelige hovedområder. Sidste dag har workshop-karakter og baserer sig på de studerendes egne etik-refleksioner på basis af de to første dage. Kursus kan tages enten ved deltagelse i kursets første del (svarende til 1,5 ECTS) eller i sin fulde længde (2,5 ECTS).

Kursusform

Kurset vil bestå af oplæg, plenumdiskussioner, faciliterede gruppediskussioner og øvelser.

Kurset forestås af to kursusledere som fastholder den røde tråd, lægger op til diskussion og relaterer til de studerendes egne projekter, fagområder og praksisrefleksioner.

Foreløbigt kursusprogram

Dag 1

9-10:30: Introduktion til kurset: *"Etik som et anliggende for hele humaniora"* v. Morten Dige og Jette Kofoed.

Etik i egne projekter v. alle deltagere.

10:45-12 Hans Fink: *"Forskning er altid et etisk anliggende"*.

12-13 Frokost.

13-15:00 Hans Fink: *"Overblik over området etik og god videnskabelig praksis"* (herunder introduktion til centrale dokumenter (Singapore-erklæring, ESFs Research integrity CoC, Danish Code of Conduct for Research Integrity, AUs politik, Datatilsynet etc.).

15:30-16:15 Morten Dige: *"Hvilke faktorer understøtter hhv. god og dårlig (videnskabelig) praksis?"*

16:15-17 Fælles diskussion af oplæg relateret til egne projekter.

Dag 2

9-9:30 NN: *"Mellem mennesker: etik i metode, analyse og anvendelse"*.

- 9:30-10 Nina Koefoed: *"Fortidens mennesker, nutidens forsker – forskningsetiske refleksioner og forskningspolitiske overvejelser i arbejdet med afdøde studieobjekter"*.
- 10:30-12 Fælles diskussion v. Nina Koefoed, Morten Dige, Jette Kofoed og NN.
- 12-13 Frokost
- 13:-15:15 To spor i gruppearbejde: mellem mennesker/fortidens mennesker.
- 15:30-16 Evaluering og hen mod næste kursusgang.

Dag 3: Workshops med udgangspunkt i de ph.d.-studerendes skriftlige praksisrefleksioner samt grundlagsdokumenter.